

PARTICIPAČNÍ PRÁVA DĚTÍ

PODROBNÁ ANOTACE KURZU

Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí

MÍSTO

Online školení (odkaz bude zaslán na e-mail uvedený v přihlášce)

TERMÍN

22. listopadu 2022 9:00 – 15:30 (8 vyučovacích hodin)

LEKTOŘI

Mgr. Ing. Martina Cirbusová, Ph.D.

Mgr. Robin Brzobohatý

CENA

1.990,- Kč bez DPH (pro úředníky ÚSC a zaměstnance v sociálních službách osvobozeno od DPH, pro ostatní účastníky 2.408,- Kč vč. DPH)

CÍLE KURZU

V současné době je v oblasti ochrany práv dětí nejvíce skloňované slovní spojení participační práva dětí. V praxi se však profesionálové potýkají s potížemi spojenými nejen s výkladem, ale i aplikací těchto práv. **Participační práva jsou často spojována především se zjišťováním názoru dětí nebo výsledkem dětí.** Tento prvek bude v kurzu představen jako užší pojetí.

Hlavním cílem kurzu je **uchopení participace jako nutné podmínky dosažení zmocnění dětí a jejich práva na sebeurčení (autonomie).** Pozornost bude zaměřena na **porozumění tomu, že naplňování participačních práv dětí v jakékoliv praxi nelze realizovat pouhým vložením izolovaného momentu "zjištění názoru dítěte".** Realizace participačních práv dětí bude představena jako **komplexní změna, která musí nastat v uvažování dospělých, v procesních manuálech i faktické podobě pracoviště.** Tento prvek bude v kurzu představen jako široké pojetí participace.

Kurz nabídne **komplexní uchopení participace dětí od vyjasnění pojmů, přes legislativní nástroje mezinárodního i národního charakteru, až po podrobnou analýzu strategií přechodu od úzkého k širokému pojetí participace v podobě příkladů dobré praxe.** Nedílnou součástí kurzu jsou **interaktivní části, které účastníkům umožní uvažovat o nutných změnách v jejich praxi a na jejich pracovištích** (organizace daného pracoviště, rozložení odpovědnosti, technické vybavení, metody práce, jazykové prostředky, apod.)

Účastníci budou po skončení kurzu:

- Rozumět základním filosofickým východiskům participačních práv
- Rozumět mezinárodněprávním a národním východiskům participačních práv, včetně ústavněprávních standardů participace dětí
- Schopni propojit teoretická východiska s praktickými prvky realizace participačních práv dětí
- Schopni rozlišit mezi participačními právy dětí a formami jiné práce s dětmi
- Aplikovat závazky státu vůči dětem v různých typech soudních řízení
- Identifikovat klíčové oblasti v systému práce a fungování vlastního pracoviště, které budou při zavádění participativních postupů vyžadovat zásah

OBSAH KURZU

1. Mezinárodněprávní závazky států směřující k naplňování participačních práv dětí

V prvním bloku budou představeny **historické kořeny participačních práv dětí**, mezinárodněprávní úmluvy zavazující státy k naplňování participačních práv dětí, mezinárodní standardy a příklady dobré praxe. Zdůrazněny budou zejména mezinárodní závazky České republiky vyplývající z jejího členství v Evropské unii, současně ale také další **celosvětové trendy směřující k posílení participačních práv dětí**.

2. Teoretická východiska participačních práv dětí

Participaci je možné vymezit jako **právo podílet se určitým způsobem na rozhodování o záležitostech, které se dítěte jakkoliv dotýkají a ovlivňují jeho sociální, ekonomický, náboženský, kulturní a politický život**. Ve svém kontextu můžeme participaci vykládat v úzkém pojetí jako právo vyjádřit svůj názor a právo být slyšeno nebo v širokém pojetí jako sdílení informací a dialog mezi dětmi a dospělými založený na vzájemném respektu. Tak mohou děti sledovat, jak jsou jejich názory a názory dospělých brány v úvahu při vytváření závěrů v daných procesech. Mluvíme o možnosti a právu ovlivňovat záležitosti, které se týkají života dítěte, nejen o právu odvozeném od jeho zranitelnosti nebo závislosti na dospělých. Účastníci kurzu budou mít možnost uvažovat o participaci jako o nástroji výchovy demokratického občana.

3. Současná legislativně-právní analýza naplňování participačních práv dětí v ČR

Jedním ze stěžejních dokumentů, ke kterému bude výklad v rámci třetího bloku vázán, je **Národní strategie ochrany práv dětí pro roku 2021-2029**, která se v jednom ze svých doporučení odkazuje rovněž k **závazku posilování participace dětí na všech úrovních ve věcech, které se jich týkají a jejich zapojování do relevantních rozhodovacích procesů**. Jeden z nedostatků Národní strategie tkví ve vnímání participace dětí v nejužším pojetí a tedy zejména v rovině zjišťování názoru dítěte. Veškerá opatření, která ze strategie vyplývají, směřují k tomu, aby se dospělý naučil zjišťovat názor dítěte a dítě vědělo, že se může vyjádřit. Účastníkům kurzu ale bude **na základě příkladů z praxe, analýzou nálezů Ústavního soudu a na základě dalších zdrojů zdůrazňován význam participace v širším pojetí**.

4. Praxe participačních práv dětí v ČR i zahraničí

V tomto bloku budou účastníkům představeny **funkční příklady dobré praxe zavedených participačních modelů u vybraných subjektů v ČR i zahraničí**. Příklady budou směřovat k podpoře jak širšího, tak užšího vnímání participace a k deklaraci **efektivního naplnění participačních práv v obou případech způsobem, kdy je dítě vnímáno jako plnohodnotná lidská bytost, a ne jenom jako objekt ochrany nebo závislosti na dospělých**.

5. Naplňování participačních práv při práci sociálního pracovníka a pracovníka v sociálních službách

Pozornost v tomto bloku se zaměří zejména **na konkrétní a praktické pojetí participačních práv dětí při výkonu sociálně právní ochrany práv dětí a při práci v pomáhajících profesích**. Zaměření do této oblasti má svá specifika spočívající zejména v nutnosti **zohlednění a odlišení ochrany dítěte a možnosti jeho aktivního zapojení**. Účastníkům bude zdůrazněná **nezbytná**

míra vyvažování jednotlivých práv v momentech kdy se bude dítě ocitát v přímém ohrožení, které vyžaduje mocenský zásah státu, způsobem, který ale nebude znamenat jeho exkluzi z rozhodování.

6. Integrace dle možností jednotlivých pracovišť

Účastníci budou optikou získaných teoretických východisek a příkladů dobré praxe **hodnotit a kriticky zkoumat praxi své organizace.** Cílem je **identifikovat klíčové oblasti, které budou při zavádění participativních postupů v organizaci vyžadovat zásah a příprava dílčích návrhů opatření**

Lektoři kurzu

Mgr. Ing. Martina Cirbusová, Ph.D.

Vedoucí mediačního centra CSS Brno, lektorka na vysoké škole, dlouhodobá praxe v oblasti vzdělávání (advokátní komora, MPSV), autorka monografie Interdisciplinární spolupráce v nejlepším zájmu dítěte

Mgr. Robin Brzobohatý

Zakladatel a mediátor Mediačního centra Olomouc, bývalý vedoucí mediačního programu ÚMPOD, lektor na vysoké škole, zkušební komisař Ministerstva spravedlnosti pro zkoušku mediátora